

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ
ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИTHEORETICAL ASPECTS OF THE FORMATION
OF THE UKRAINIAN STOCK MARKET

УДК 336.761

Харун О.А.к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин
Хмельницький національний
університет**Галкіна Ю.В.**магістр
Хмельницький національний
університет

У статті досліджено підходи до визначення сутності поняття «фондовий ринок». Охарактеризовано етапи розвитку фондового ринку. Розглянуто функції, принципи та основні завдання фондового ринку. Визначено найголовніші проблеми розвитку фондового ринку України. Проаналізовано концепцію законодавчих змін, представлену НКЦПФР, та виділено заходи ефективного функціонування фондового ринку в Україні.

Ключові слова: фінансова система, фондовий ринок, фондова біржа, цінні папери, учасники фондового ринку.

В статье исследованы подходы к определению сущности понятия «фондовый рынок». Охарактеризованы этапы развития фондового рынка. Рассмотрены функции, принципы и основные задачи фондового рынка. Определены главные проблемы развития фондового рынка Украины. Проанализиро-

вана концепция законодательных изменений, представленная НКЦБФР, и выделены меры эффективного функционирования фондового рынка в Украине.

Ключевые слова: финансовая система, фондовый рынок, фондовая биржа, ценные бумаги, участники фондового рынка.

The article examines approaches definition of the essence of the concept "stock market". Described the changes of the stock market development. Considered the functions, principles and main tasks of the stock market. Determined the main problems of development of the Ukraine stock market. Analyzed concept of legislative changes introduced by the National Securities and Stock Market Commission (NSSMC) and highlighted measures of effective functioning of the Ukraine stock market.

Key words: financial system, stock market, stock exchange, securities, stock market participants.

Постановка проблеми. Невід'ємним та важливим елементом фінансової системи ринкової економіки є фондовий ринок. Україна будує власний фондовий ринок більше двадцяти років. Однак фондовий ринок України значно відстає в розвитку від фондових площадок промислово розвинутих країн. Створена модель економічного розвитку не здатна забезпечити економічну безпеку країни в умовах загострення глобальних суперечностей. З огляду на це дослідження сучасних умов, особливостей та тенденцій розвитку фондового ринку України стає для національної економіки надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам, пов'язаним із фондовим ринком, приділяють увагу багато вітчизняних та закордонних учених. Серед них слід назвати таких, як К. Адамова, В. Базилевич, А. Бардакова, І. Бланк, Д. Богач, Д. Бутенко, В. Гринькова, М. Денисенко, С. Еш, В. Загорський, Л. Калініченко, Ю. Кравенко, Б. Койлі, А. Кондрашихин, Н. Левус, Д. Леонов, В. Ляшенко, С. Москвін, Л. Назаренко, В. Нікончук, М. Плахтій, В. Полюхович, Ю. Раделицький, Р. Розена, Г. Терещенко, А. Ткач, В. Улинець-Ходаківська, І. Шкодін, І. Школьник, Г. Яцюк. Проте нинішній його стан свідчить про наявність багатьох невирішених питань, які потребують подальшого вивчення та пошуку шляхів розв'язання.

Постановка завдання. Метою статті є визначення сутності поняття «фондовий ринок», дослідження етапів його становлення та розвитку, з'ясування проблем функціонування сучасного фондового ринку України, а також обґрунтування шляхів його розвитку в майбутньому.

Вклад основного матеріалу дослідження.

Найважливішою тенденцією розвитку світової економіки наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. стало зростання ролі та значення фондового ринку як домінуючого елементу інфраструктурної підсистеми ринкової економіки, ефективного механізму, що забезпечує трансформацію заощаджень в інвестиції та мобільне переміщення ресурсів між галузями економіки, регулює рух грошових і капітальних ресурсів, стабілізує макроекономічну ситуацію, створює умови для економічного зростання.

Фондовий ринок – це інститут чи механізм, який зводить разом покупців (представників попиту) і продавців (постачальників), тобто власників фондових цінностей, а саме цінних паперів. Поняття «фондовий ринок» і «ринок цінних паперів» є тотожними. Відповідно до визначення товаром цього ринку є цінні папери, що визначають склад учасників цього ринку, його місце розташування, порядок функціонування, правила регулювання тощо [1].

Метою функціонування фондового ринку є акумулювання фінансових ресурсів і забезпечення можливості їх перерозподілу шляхом здійснення учасниками ринку різноманітних операцій з цінними паперами, тобто здійснення посередницької діяльності під час руху тимчасово вільних коштів від інвестора до емітента цінних паперів.

Досі існує актуальна проблема неоднозначного розуміння та трактування поняття «фондовий ринок» вченими, проте це поняття активно застосовується та використовується в економіці, ЗМІ, законодавстві, літературі тощо [2].

Слово «фонд» (лат. “fundus”, фр. “fond”), по-перше, означає запаси, ресурси, нагромадження, капітал, по-друге – кошти чи матеріальні цінності, нагромаджені з певною метою.

М. Батунін провів аналіз поняття «фонд» з економічної та морфологічної точок зору. Перш за все воно було еквівалентом поняття «первинний капітал», тобто субстанцією, яка ще не приносила дохід, але вже була цінністю [3].

Цей термін понад триста років тому запозичила економіка. Насамперед поняття було еквівалентом визначенню «первинний капітал», тобто певним складником, який вже став якоюсь цінністю, але ще не приносив дохід [4].

Деякі автори вважають, що поняття фондового ринку, яке зустрічається в економічній літературі сьогодні, може вживатись у вузькому та широкому контекстах (табл. 1) [5–10].

Наведені визначення сутності поняття «фондовий ринок» свідчать про те, що його складна природа має різноманітні прояви і дає можливість аналізувати його з різних позицій [2].

Відзначимо, що в Україні початок розвитку фондового ринку датується XVIII ст. Саме в цей час було засновано Одеську фондову біржу (1796 р.), Київську (1869 р.), Харківську (1876 р.), Миколаївську (1885 р.) тощо. Фондові біржі в Петербурзі, Одесі та Москві були досить вимогливими, хоча вважались ліберальними. Цінні папери того часу на біржу допускалися лише після ретельної перевірки їх власника і за неправдиві відомості притягали до кримінальної відповідальності. Дії маклерів контролював біржовий комітет, а урядові комісії ретельно стежили за котируванням паперів [11].

У 1991 р. було засновано Український фондовий ринок. Упродовж 1995–1998 рр. він мав стрімкий розвиток. Процесу становлення фондового ринку сприяли такі фактори, як прискорення темпів приватизації, зростання сектору державних цінних паперів з надзвичайно високою дохідністю, високі темпи інфляції та фіксований валютний курс.

Однак з 1991 р. фондовий ринок України характеризується досить низькими темпами розвитку. Передусім це пов'язане з нерозвиненою інфраструктурою, досить повільними темпами приватизації та відсутністю законодавчої бази, яка б регулювала діяльність на фондовому ринку. Також у цей період фактично був відсутній ринок цінних паперів, а основним недоліком була відсутність системи обліку прав власності на цінні папери. Недостатнє регулювання фондового ринку привело до його неефективного розвитку й уповільнення процесу інтегрування у світові фондові ринки.

З 1995 р. фондовий ринок України набуває характерного та швидкісного розвитку, що спричинено створенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, яка прискорила темпи процесу приватизації та здійснювала належне регулювання ринку цінних паперів [12].

У період фінансової кризи 1997–1998 рр. відбувся масовий вихід іноземного капіталу з фінансового ринку, і лише з 2000 р. ринок знову почав розвиватися. Зростання фінансових операцій ринку у 2000–2007 рр. стимулювалось стабільним розвитком економіки країни, зростанням обсягів ВВП, промислового виробництва та сприятливими зовнішніми факторами, такими як зростання попиту на світових ринках на продукцію українських експортерів, зростання цін на продукцію металургії, а також усіх фондових індексів.

Як бачимо, український фондовий ринок вже пройшов декілька етапів та періодів формування й продовжує розвиватись надалі (табл. 2) [13].

Фондовий ринок будь-якої країни виконує чотири найголовніші функції [14]:

1) інформаційна (аналіз стану ринку цінних паперів; систематизація, збір та аналіз відомостей про об'єкт інвестування; вивчення статистики);

2) регулятивна (встановлення тарифів внутрішнього порядку функціонування учасника угоди; складання актів, накладання санкцій; нагляд за процесом випуску або розміщення цінних паперів);

Таблиця 1

Підходи до визначення сутності поняття «фондовий ринок»

Автор	Визначення
В.М. Гриньова [5]	Фондовий ринок є сукупністю відносин цивільно-правового характеру, які опосередковують рух капіталів у формі цінних паперів.
Ю.Я. Кравченко [6]	Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – система економічних відносин щодо випуску й обігу цінних паперів між його учасниками.
В.В. Оскольський [7]	Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – це частина ринку капіталів, де здійснюється купівля-продаж цінних паперів.
А.Б. Кондрашин, В.Г. Рожманов, Т.В.Пепа [8]	Фондовий ринок – сегмент фінансового ринку, на якому обертаються фінансові активи у формі цінних паперів і їх похідних (деривативи, ф'ючерси, опціони) з переважною часткою останніх.
А.Г. Загородній [9]	Фондовий ринок акумулює грошові заощадження юридичних осіб і громадян та спрямовує їх на виробниче й невиробниче вкладання капіталів.
В.І. Кушлін [10]	Фондовий ринок – один з основних механізмів акумулювання заощаджень і їх трансформації в інвестиції.

Етапи розвитку фондового ринку

Етапи	Характеристика
1 етап (80-ті – початок 90-х рр. ХХ ст.)	Активне створення та формування первинного ринку цінних паперів.
2 етап (1994–1999 рр.)	Завершення адаптації до нових правил учасників фондових ринків, формування основних інститутів-регуляторів та стійкого правового середовища ринку цінних паперів.
3 етап (2000 р. – наші дні)	Активна торгівля корпоративними облігаціями та цінними паперами (на первинному та вторинному ринках).

3) правостановча (прийняття рішення про випуск, анулювання, викуп цінних паперів; видача дозволу на проведення операції з цінними паперами або заборона операції; розробка нормативно-правових актів для фондового ринку);

4) контрольна (розрахунок ефективності надання професійних послуг; облік результатів підписки на цінні папери (викуп або анулювання); проведення аналізу фінансового результату операцій з цінними паперами).

Для того щоби фондовий ринок України став ефективним механізмом обігу цінних паперів, сприяв економічному розвитку та забезпечував належні умови для інвестицій та надійний захист інтересів, його подальше функціонування має будуватись на принципах цілісності, прозорості, упорядкованості, збалансованості, рівних можливостей для всіх учасників.

Так, принцип цілісності забезпечується лише єдиним місцем котирування, а саме УФБ (Українська фондова біржа), єдиним Центральним депозитарієм цінних паперів та єдиним Кліринговим банком, які забезпечують функціонування системи електронного обігу цінних паперів і проведення торгів акціями, облігаціями тощо.

Контроль за виконанням правил, які встановлюються на ринку, передбачає принцип упорядкованості.

Прозорість як принцип відповідає за оголошену або опубліковану інформацію про діяльність емітента та курс його цінних паперів шляхом її публікації в офіційному виданні УФБ. Здорову конкуренцію на ринку забезпечать абсолютно рівні умови для всіх учасників ринку.

Принцип збалансованості передбачає контроль за розвитком у всіх секторах ринку. Важливу роль на фондовому ринку відіграє «спокій», тобто так зване правило ринку, яке підкреслює, що ринок не може бути «бурхливим», бо інакше дрібні інвестори, що є його опорою, залишають його [11].

В Україні, як і в багатьох країнах світу, обіг цінних паперів є однією з найголовніших галузей фінансової сфери, яка має значний вплив на економіку держави. Тому фондовий ринок є важливим складовим ринкової економіки, оскільки може виступати ефективним механізмом акумуляції та

перерозподілу серед галузей економіки, вільних фінансових ресурсів.

Основними завданнями сучасного фондового ринку України є:

- формування ринкової інфраструктури, яка буде відповідати міжнародним стандартам;
- розвиток вторинного ринку;
- активізація маркетингових досліджень;
- удосконалення ринкового механізму та системи управління;
- забезпечення контролю над капіталом на основі державного регулювання;
- зменшення інвестиційного ризику;
- розвиток ціноутворення [15].

З початку існування ринку цінних паперів в Україні одним з найактуальніших питань є його функціонування. Найголовнішими проблемами ринку є неправильний перерозподіл капіталу та незалучення інвестицій. Також існує низка таких проблем [16]:

- недостатній розвиток інфраструктури фондового ринку, яка потребує належного обміну інформацією між ринками та посередниками;
- недостатність конкурентоспроможності фондового ринку, яка не є сприятливою для державного оподаткування;
- недосконала система регулювання та контролю ринку цінних паперів;
- недосконала система розкриття інформації;
- недосконалисть роботи нормативно-правового забезпечення діяльності фондового ринку;
- низький рівень капіталізації фондового ринку тощо.

На нашу думку, незважаючи на всі вищезгадані проблеми, українська держава та чинне законодавство роблять невеличкі, але впевнені подальші дії щодо розвитку фондового ринку.

У 2018 р. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) представила концепцію законодавчих змін, яка стосуватиметься функціонування інфраструктури ринків капіталу в Україні.

Ця концепція спрямована на розробку більш ефективної та модернізованої інфраструктури ринків капіталів, що призведе до відповідності міжнародним стандартам та світовим практикам. Відповідно до концепції реформа інфраструктури

ринків передбачає імплементацію (виконання державою міжнародних правових норм) важливих актів ЄС, наприклад Директиви № 98/26/ЄС про остаточність розрахунків у платіжних системах та системах розрахунків у цінних паперах (Settlement Finality Directive); Директиви № 2002/47/ЄС стосовно механізмів застосування фінансової застави (Financial Collateral Directive); Регламенту № 648/2012 про позабіржові деривативи, центральних контрагентів і торгових репозиторіїв (EMIR) [17].

Також у документі прийняті до уваги рекомендації консалтингової групи "Oliver Wyman", яка мала можливість оцінити стан інфраструктури ринків капіталів на замовлення Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).

Зокрема, експерти вищезгаданої фірми у своїй доповіді зазначили, що стан розвитку елементів інфраструктури ринків капіталу в Україні характеризується високим рівнем фрагментації.

Концепція пропонує такі зміни:

- клірингова діяльність центрального контрагента (одна зі сторін договору) має здійснюватися лише кліринговими установами, які отримали ліцензію регулятора;
- скасування законодавчої монополії;
- доступ до ринку іноземних центральних контрагентів (в перспективі);
- забезпечення відкритого доступу центральних контрагентів до бірж.

Голова НКЦПФР Тимур Хромаєв під час презентації зауважив: «Важливо, що ми не лише зафіксували завдання і напрями реформування фінансової інфраструктури, але й визначили конкретні технічні кроки».

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку схвалила зміни до Положення про функціонування фондових бірж, завдяки яким діяльність фондових майданчиків набула позитивних зрушень.

«Проведення біржових торгів та порядок організації мають містити процедури запобігання маніпулюванню цін під час операцій з різними фінансовими інструментами, зокрема цінними паперами, у разі їх запровадження в обіг на фондові біржі», як повідомили в НКЦПФР [17].

Відповідно до нового впровадження щодо Положення власники цінних паперів саме «великих підприємств» та публічних акціонерних товариств отримують право (за власною ініціативою) включити такі цінні папери до біржового списку шляхом надання відповідної пропозиції на фондову біржу.

Якщо емітент отримує пропозицію про внесення до біржового списку цінних паперів, але він (емітент) не відноситься до категорії вищих підприємств та не є публічним товариством, фондова біржа надсилає цьому емітенту таку інформацію:

- пропозиції для включення до біржового списку цінних паперів емітента;
- емітент буде відноситися до категорії підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- отримання згоди чи незгоди від емітента на включення його цінних паперів до біржового списку.

Вимоги цього Положення зобов'язують фондові біржі протягом трьох місяців привести свою діяльність у відповідність до зазначених змін. Вони мусять здійснити певні дії та дотримуватися правил, які на дату набуття чинності вищезгаданим рішенням знаходяться у біржовому списку [18].

Для подальшої беззбиткової, належної та функціональної діяльності законодавству слід вжити певних заходів, зокрема [16] створити сприятливі умови для реалізації прав інвесторів; удосконалити законодавчу базу; забезпечити належний захист прав споживачів та інвесторів; стимулювати розвиток інвестиційних фондів.

Попри недоліки, фондовий ринок має потенційні можливості для подальшого розвитку, а особливо це стосується ринку державних цінних паперів.

Висновки з проведеного дослідження.

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що фондовий ринок України виник на етапі становлення незалежної української держави й отримав свій розвиток за ступенем зростання економіки країни та зміцнення її правової бази. Будучи невід'ємною частиною світового фінансового ринку, фондовий ринок України має свої специфічні риси (недостатня капіталізація, недосконалість правової, технологічної та організаційної бази, залежність від спекулятивного та іноземного капіталу, непрозорість), які склалися під впливом як економічних, так і політичних процесів, що відбуваються в країні. Незважаючи на відносне зростання за останні роки, український фондовий ринок, як і раніше залишається відсталим і нерозвиненим порівняно з фондовими ринками європейських країн.

Для розвитку та зміцнення позицій українського фондового ринку необхідні вдосконалення правової та організаційної бази функціонування фондового ринку України, підвищення його технологічності та прозорості, що дасть змогу зробити ринок інвестиційно-привабливим як для великих іноземних компаній, так і для широкого спектру приватних інвесторів, що є найважливішим перспективним завданням його розвитку, яке може бути спрямоване на мобілізацію фінансових ресурсів, їх раціональне використання і перерозподіл на основі конкуренції між підприємствами для більш швидкого економічного розвитку, оскільки обіг цінних паперів є необхідним і обов'язковим елементом ринкової економіки в розвинених країнах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Богач Д. Сучасний стан фондового ринку України. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. № 1. С. 128–136.

2. Назаренко Л. Визначення сутності поняття «фондовий ринок». Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2014. Вип. 40. С. 211–217.

3. Батунін М. Співвідношення фондового ринку та ринку цінних паперів. Господарське право. 2006. № 5. С. 109–112.

4. Нікончук В. Формування фондового ринку: економічні аспекти еволюції та інституційної динаміки. Вісник Дніпропетровського ун-ту. Серія «Економіка». 2012. Вип. 6(2). С. 32–37.

5. Гринькова В., Корда В., Лепейко Т. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності. Харків: ХДЕУ, 2002. 254 с.

6. Кравченко Ю. Рынок ценных бумаг в вопросах и ответах: учеб. Киев: Ника-Центр, 2005. 536 с.

7. Оскольський В. Ринок цінних паперів в Україні: проблеми функціонування і розвитку. Київ: КСУ, 1996. 122 с.

8. Кондрашихин А., Рожманов В., Пепа Т. Фондовый рынок. Киев: Центр учебной литературы, 2008. 376 с.

9. Загородній А., Вознюк Г. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.

10. Государственное регулирование рыночной экономики: учебник / под ред. В. Кушлина. Москва: издательство РГАС, 2005. 825 с.

11. Еш С. Фінансовий ринок: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 528 с.

12. Базилевич В., Шелудько В., Вірченко В. та ін. Фондовий ринок: підручник / за ред. В. Базилевича. Київ: Знання, 2015. 621 с.

13. Дєєва Н. Етапи розвитку фондового ринку України у контексті становлення корпоративного управління. Наукові праці Донецького національного технічного університету. Сер.: Економічна. 2011. Вип. 39-1. С. 566–577.

14. Гутафель В., Галушко Н. Завдання та функції фондового ринку в сучасних умовах. Економічний вісник Донбасу. 2010. № 3. С. 86–89.

15. Кудряшов В. Курс фінансів: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 431 с.

16. Кузьмінський В., Плетенецька С., Голук В. Проблеми та перспективи розвитку фондового ринку України. Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка. 2014. Вип. 37. С. 68–76.

17. Концепція змін в інфраструктурі ринків капіталу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2444511-v-ukraini-predstavili-koncepciu-zmin-v-infrastrukturii-rinkiv-kapitalu.html>.

18. Удосконалення процедури допуску цінних паперів до торгів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2454187-nackomisija-udoskonalila-proceduru-dopusku-cinnih-paperv-do-torgiv.html>.

2. Nazarenko L. (2014) Vyznachennja sutnosti ponjattja "fondovyj ryнок" Definition of the essence of the concept of "stock market". Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine, vol. 40, pp. 211–217.

3. Batunin M. (2006) Spivvidnoshennja fondovogho rynku ta rynku cinnnykh paperiv [Ratio of the stock market and the securities market]. Commercial law, no. 5, pp. 109–112.

4. Nikonchuk V. (2012) Formuvannja fondovogho rynku: ekonomichni aspekty evoljuciji ta instytucijnoi dynamiky [Formation of the stock market: economic aspects of evolution and institutional dynamics]. Bulletin of Dnipropetrovsk University, vol. 6(2), pp. 32–37.

5. Ghrynjikova V., Korda V., Lepejko T. (2002) Problemy rozvytku investycijnoi dijialnosti [Problems of investment activity development]. Kharkiv: KDEU (in Ukrainian).

6. Kravchenko Yu. (2005) Rynok tsennykh bumag v voprosakh i otvetakh [The securities market in questions and answers]. Kiev: Nika-Center (in Ukrainian).

7. Oskoljskij V. (1996) Rynok cinnnykh paperiv v Ukrajinі: problemy funkcionuvannja i rozvytku [Securities market in Ukraine: problems of functioning and development]. Kiev: KSU (in Ukrainian).

8. Kondrashikhin A., Rozhmanov V., Pepa T. (2008) Fondovyy ryнок [Stock market]. Kyiv: Center for Educational Literature (in Russian).

9. Zaghorodnij A., Voznjuk Gh. (2007) Finansovo-ekonomichnyj slovnyk [Financial and Economic Dictionary]. Kyiv: Knowledge (in Ukrainian).

10. Kushlina V. (ed.) (2005) Gosudarstvennoe regulirovanie rynochnoy ekonomiki: uchebnik [State regulation of market economy]. Moscow: RGAS (in Russian).

11. Esh S. (2011) Finansovyj ryнок [Financial market]. Kyiv: Center for Educational Literature (in Ukrainian).

12. Bazylevych V. (ed.), Sheludjko V., Virchenko V. (2015) Fondovyy ryнок: pidruchnyk [Stock market]. Kyiv: Knowledge (in Ukrainian).

13. Djejeva N. (2011) Etapy rozvytku fondovogho rynku Ukrajinu u konteksti stanovlennja korporativnogho upravlinnja [Stages of the Ukrainian Stock Market Development in the Context of Corporate Governance]. Scientific works of Donetsk National Technical University, vol. 39-1, pp. 566–577.

14. Ghtafelj V. (2010) Zavdannja ta funkciji fondovogho rynku v suchasnykh umovakh [Tasks and functions of the stock market in modern conditions]. Economic Bulletin Donbass, no. 3, pp. 86–89.

15. Kudrjashov V. (2008) Kurs finansiv [The course of finance]. Kyiv: Knowledge (in Ukrainian).

16. Kuzjminskij V., Pletencjka S., Gholjuk V. (2014) Problemy ta perspektyvy rozvytku fondovogho rynku Ukrajinu [Problems and prospects of the Ukrainian stock market development]. Scientific notes of KROK University, vol. 37, pp. 68–76.

17. Koncepcija zmin v infrastrukturi ryнкiv kapitalu [Concept of Changes in Capital Markets Infrastructure]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2444511-v-ukraini-predstavili-koncepciu-zmin-v-infrastrukturii-rinkiv-kapitalu.html>.

18. Udoskonalennja procedury dopusku cinnnykh paperiv do torghiv [Improvement of the procedure for admission of securities to trading]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2454187-nackomisija-udoskonalila-proceduru-dopusku-cinnih-paperv-do-torgiv.html>.

REFERENCES:

1. Boghach D. (2016) Suchasnyj stan fondovogho rynku Ukrajinu [The current state of the stock market of Ukraine]. Bulletin of the East European University of Economics and Management, no. 1, pp. 128–136.

Kharun O.A.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of International Economic Relations,
Khmelnyskyi National University

Halkina Yu.V.

Master,
Khmelnyskyi National University

THEORETICAL ASPECTS OF THE FORMATION OF THE UKRAINIAN STOCK MARKET

The purpose of the article is to define the essence of the concept “stock market”, to study stages of its formation and development, to find out problems of functioning of the modern stock market of Ukraine, as well as to substantiate ways of its development in the future.

The article investigates approaches to the definition of the essence of the concept of “stock market”.

It also brings the definition of the essence of the concept of “stock market” to indicate its complex nature with its various manifestations and make it possible to analyze it from different points of view.

The stages of the stock market development are characterized: Stage 1 (80 early 90s and 20th century); Stage 2 (1994–1999); Stage 3 (since 2000 – current year).

Four main functions of the stock market are taken into consideration: informational; regulatory; constitutive; controlling. The principles, which the functioning of the stock market is based on, include: integrity; transparency; orderliness; balance; equal opportunities for all participants. The main tasks of the modern Ukrainian stock market are the formation of a market infrastructure that will meet international standards; development of the secondary market; activation of marketing researches; improvement of the market mechanism and management system; provision of capital control on the basis of state regulation; reduction of investment risk; pricing development.

The main problems with the development of the stock market in Ukraine are identified. Firstly, it is an insufficient development of the stock market infrastructure, which requires the proper exchange of information between markets and intermediaries; secondly, insufficient competitiveness of the stock market, which is not favorable for state taxation; thirdly, imperfect system of regulation and control of the securities market; finally, imperfect disclosure system, imperfection of the normative and legal provision of the stock market activity and low stock market capitalization, etc.

The concept of legislative changes introduced by the NCSSMF is analyzed and measures of effective functioning of the stock market in Ukraine are highlighted.

Therefore, in order to develop and strengthen positions of the Ukrainian stock market, it is necessary to improve the legal and organizational framework for the functioning of the Ukrainian stock market, improve its technology and transparency, which will make the market attractive for investment both for large foreign companies and for a wide range of private investors, which is the most important promising task of its development, which can be directed to the mobilization of financial resources, their rational use, and redistribution on the basis of competition between enterprises for faster economic development, since the circulation of securities has been a necessary and obligatory element of a market economy in developed countries.